

Motion till riksdagen 2008/09:T341

av Kerstin Engle och Inger Jarl Beck (s)

Geografiskt begränsade körkort

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa ett geografiskt begränsat körkort.

Motivering

Förare med begränsade kognitiva nedsättningar kan erfarenhetsmässigt inte sällan fortfarande köra bil på ett trafiksäkert sätt. Å andra sidan finns i den här gruppen många potentiellt farliga förare. Körerfarenhet/körskicklighet och körstil är ofta avgörande och kan inte fullt ut bedömas utan test i verklig trafik.

Förare som har en viss nedsättning i körförmågan och inte längre klarar de mest komplicerade trafikmiljöerna kan ändå köra bra i välkända och/eller mindre komplexa miljöer. För att bevara deras mobilitet bör en förenklad procedur för geografiskt begränsat körkort införas.

Det är angeläget att det görs en noggrann analys av individens förutsättningar att klara körningen inom ett eventuellt begränsat område. En testkörning i det aktuella området bör ha utförts, om möjligt under medverkan av en ”medicinsk körbedömare”.

Körningen inom det aktuella området bör också vara helt nöjaktig för att kunna ”godkännas”.

Internationellt finns omfattande erfarenheter av geografiskt begränsade körkort och innan ett sådant system införs i Sverige bör en analys av relevanta länders regelverk göras.

Grunden för det trafikmedicinska arbetet är regelverket, de medicinska föreskrifterna. Där nämns olika sjukdomar och tillstånd som kan utgöra/utgör körkortshinder. I många fall finns endast en allmänt hållen beskrivning av var gränsen mellan lämplighet och olämplighet går. Det uttrycks på så sätt att sjukdom som medför ökad trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för körkortsinnehav men att hinder inte föreligger om risken är obetydlig.

Fel! Okänt namn på

Det är angeläget att försöka precisera var gränsen går mellan en obetydlig och betydande risk. Detta är inte en medicinsk fråga utan i grunden en samhällsfråga. Ytterst handlar det om hur trafiksystemet är uppbyggt och vilken acceptans vi har för risker i trafiken.

Vägverkets huvudprocess att göra den ”goda resan” möjlig innebär att man förutom nollvisionen måste beakta mobilitetsaspekten för de förare som riskerar att exkluderas från bilkörning.

Bedömningar sker enklast genom att de kognitiva kraven relateras till det område där bilkörningen kommer att ske. Har testkörning visat att bilkörningsförmågan är god i det aktuella området så är de kognitiva kraven uppfyllda i formellt hänseende i och med att körkortets giltighet begränsas till detta område.

Olika trafikmiljöer är olika kognitivt krävande. Den som tagit körkort i en mindre ort kan i många fall antagligen inte tänka sig att köra bil in i Stockholms innerstad utan föregående övning. I praktiken skulle sannolikt vissa som tagit körkort i mindre orter (där trafikmiljön är mindre kognitivt krävande) inte klarat att ta körkort i storstadsmiljö.

Begränsningen skulle kunna göras i form av körkortsvillkor som en nationell tilläggskod. Dispensförfarande behöver inte tillämpas utan ärendet hanteras på länsstyrelsenivå.

Ett geografiskt begränsat körområde minskar exponeringen på väg och i praktiken olycksrisken. Det minskar också problemet med ökad uttrötthet som kan förekomma vid kognitiva störningar (genom att körtiden förkortas).

Stockholm den 2 oktober 2008

Kerstin Engle (s)

Inger Jarl Beck (s)